

ΝΕΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ

Α Λ Ε Π Ο Τ Ρ Υ Π Α ΑΡ. 923

Ι. Πετροχειλίου

Τό σπήλαιον αρ. 923 ἀνεκαλύφθη κατά τὰς γενικὰς ἐρεῦ-
νας τῶν σπηλαίων τῆς Μάνης, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν τόν Μάϊον
1958. Δόγω ὅμως τοῦ μικροῦ χρόνου ἐκείνων τῶν ἐργασιῶν τό-
τε δέν εἶχε κατορθωθῆ νά ἐρευνηθῆ πλήρως τό ἀνωτέρω σπή-
λαιον. Διά τοῦτο κατά τὰ τέλη Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους
συνεχίσθησαν αἱ ἐρευναι εἰς αὐτό ὑπό τῶν ἰδίων ἐρευνητῶν.

Κατά τὰς νέας ἐργασίας ἡ Κα "Αννα Πετροχειλίου ἐσχέ-
δασε τήν κάτοψιν τοῦ σπηλαίου μέ τήν βοήθειαν ἐντοπίων,
τήν εὐγενῆ συμπαραστάσιν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος Πύρ-
γου Δυροῦ καὶ Ὀρφανάκου καὶ τήν ἀυθόρμητον εὐγενῆ συμ-
μεροχὴν εἰς τὰς ἐρεῦνας τοῦ κατοικοῦ Πύργου Δυροῦ Στεφ.
Κοιλιάκου μετά τοῦ ἀδελφοῦ του.

Οὕτω τό σπήλαιον αρ. 923 κατά τήν γενομένην τελευταί-
ως ὑποτύπωσιν ἀποτελεῖται ἀπό τρία τιμήματα: τό πρῶτον, τῆς
εἰσόδου, τό ὁποῖον περιλαμβάνει ἐπιμήκη κοιλάματα, συνδε-
δεμένα ἐν εἴδει σταυροῦ καὶ ἐκτεινόμενα εἰς ἓν ἢ δύο πα-
τώματα. Τό δεύτερον, μεσαῖον, τό ὁποῖον περιλαμβάνει μίαν
μεγάλην αἴθουσαν, ἡ ὁποία εἰς τὰ ἄκρα τῆς ἔχει λίμνας καὶ
τό τρίτον, ἐσώτατον, τό ὁποῖον περιλαμβάνει κυρίως δύο γα-
λαρίας, μίαν ὑψηλοτέραν καὶ μίαν χαμηλοτέραν, ἐκ τῶν ὁποί-
ων ἡ τελευταία εἶναι πλημμυρισμένη.

Ἐπομένως ἡ ὅλη ἔκτασις τοῦ γνωστοῦ ἕως τῶρα κοιλάμα-
τος τοῦ σπηλαίου εἶναι 5920 περ. τ.μ., τό μήκος του, κατ'
ἐῶθειαν ἀπό τῆς εἰσόδου μέχρι τοῦ πλέον ἀπομεμακρυσμένου
ἀπό αὐτήν σημείου 270 μ. καὶ τό ὀλικόν μήκος τῶν διαδρο-
μῶν καὶ αἰθουσῶν του 455 μ.

Τό μεγαλύτερον βάθος τοῦ σπηλαίου εἶναι 27 μ. καὶ τό
μεγαλύτερον ὕψος ὀροφῆς του 30μ. τῆν

Τό σπήλαιον εἶναι διανοιγμένον μέ/ συμβολήν κατ' ἔσην
ἀναλογίαν τῶν διακλάσεων τοῦ ἡμμεταμορφωμένου ἀνωκρητι-
δικοῦ ἀσβεστολίθου τῆς Μάνης κατά τὰς διευθύνσεις ΒΒΑ-
ΝΝΑ καὶ ΒΑΑ-ΝΝΔ.

Τοῦτο ἔχει εἰς τό πρῶτον τιμῆμά του δάπεδον προσχωμέ-
νον δι' ἐρυθρογῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἰς τὰ πλησίον τῆς με-
γάλης αἰθούσης μέρη ὑπάρχει λεπτόν στρῶμα αἰθάλης, καὶ ὁ

-ροφήν κεκαλυμένην, κατά μέρη, διά λιθωματικής ύλης. Είς τό δεύτερον τμήμα ἔχει δάπεδον κεκαλυμένον διά κλαστικοῦ ὑλικοῦ καί ὄροφήν κατά μέγα μέρος γυμνόν. Ἐπί τοῦ δυτικοῦ μέρους τοῦ δευτέρου αὐτοῦ τμήματος, ἐπί τοῦ δαπέδου, ὑπάρχει στρώμα, ἐκ τεμαχίων πηλίνων ἀγγέλων μετά τινων ἀνθρωπίνων ὀσῶν καί ἐλαχίστων ἄλλων ζώων. Τέλος εἰς τό τρίτον τμήμα ἔχει δάπεδον ὁμοίως ἐκ κλαστικοῦ ὑλικοῦ, τό ὅποιον εἰς πολλά σημεῖα εἶναι συγκεκολλημένον, διά λιθωματικής ύλης, καί ὄροφήν μέ πολλὰς λιθωματικές μορφάς, μερικαί τῶν ὁποίων εἶναι θραυσμέναί καί τὰ τεμάχη των ἀποτεθεμένα ἐπί τοῦ δαπέδου.

ΑΝΘΡΩΠΟΣΠΗΛΙΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ὡς ἀνεγράφη εἰς τό Δελτίον Ε.Σ.Ε. τόμ. ΙΥ τεῦχ. 5/6, σελ. 95 εἰς τό σπήλαιον ἀρ. 923 τῆς Μάνης ἀνευρέθησαν σκελετικά καί βιοτεχνικά ἔχνη προϊστορικοῦ ἀνθρώπου. Ταῦτα ἐπιστοποιήθησαν κατά τήν τελευταίαν ἐπίσκεψιν ἀδόμη καλύτερον.

Ἐκ τῶν σκελετικῶν ἰχνῶν χαρακτηριστικά ἦσαν μερικά κρανία, τά ὅποια παρουσιάζουν ἰσχυράν χαμαιμετωπίαν καί μερική μηριαῖα ὀσῶν μήκους 39 ἐκσμ.

Ὡς πρός τά χαμαιμετωπικά κρανία ὁ καθηγητής τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἀνθρωπολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Φλωρεντίας κος Massari, εἰς τόν ὅποιον ἀπεστάλησαν σχετικαί φωτογραφίαι ἀπήντησε τά ἑξῆς:

" Da quando è possibile dedurre dalla tre foto, il frammento di cranio sembrerebbe da attribuirsi a ♂ adulto con diametro frontale minimo piuttosto rivoto (mm. 85) con forte aggeto sopraorbitale e fronté assai sfuggente in senso anteroposteriore (forse l'individuo venne sottoposto e pratiche deformative non infrequenti nella regione).

Il restante profilo della volta cranica potrebbe fare pensare ad un cranio dolicoide.

Le ossa nasali sembrano strette e rilevate cosiddette "a pizzico". Il poco di margine sopraorbitale che è presente, parrebbe aver delimitato delle orbite estese in larghezza. Il fatto più notevole cioè l'aggeto sopraorbitale, unito a caratteri di raffinamento (ossa nasali piccole) non è infrequenti nel Mediterraneo antico (vedi il reperto di Mecht-el-Arbi; Crani dell'Eta del Bronzo della Galleraie (Siena) in R. Parenti, Rivista di Scienze preistoriche, Vol. IX, pag. 3 e segg.; a Ischia di Castroni Graziosi, Rivista di

Scienze preistoriche, Vol. II, pag. 291) ecc.

Con, attualmente, forme a forte infossamento della radice nasale e aggetto sopraorbitale sono reperibili nel Mediterraneo sud-orientale, bene identificate nella sottorazza Berbera da Fuccioni-Biasutti in "Razze e Popoli della Terra, Vol. I I I", 2a edizione, pag. I I 8 e segg."

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω κρανίων ὅμως ἀνευρέθησαν καὶ τινὰ ἄλλα κρανία ἀνευ χαμαμετωπίας, Ἐπίσης ἀνευρέθησαν καὶ σιαγόνες μὲ πλήρη ὀδοντικήν διάταξιν, διότι εἰς μίαν σιαγόνα, ἀνήκουσαν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ποικίλλαν μὲ τὴν χαμαμετωπίαν παρετηρήθη, ὡς ἀνεγράφη καὶ εἰς τὸ μνημονευθέν τεῦχος, μειοδοντία μὲ ἔλλειψιν τοῦ F₂ (προγομφίου 2).

Ἐπὶ τῶν ἐλαχίστων εὑρεθέντων ὀστέων ἄλλων ζώων διεκρίθησαν ὅσα ἄλωπεκος, ἀποτεθειμένα εἰς τὸ πρῶτον τμήμα καὶ ἐνός μικροῦ μυρμηκαστικοῦ, ἀποτεθειμένου εἰς τὴν μεγάλην ἀΐθουσαν μεταξύ τεμαχίων ἀγγείων. Ἐπίσης διεκρίθησαν ὀστά νυκτερίδων. Δέν ἀποκλείεται δι' ἀνασκαφῶν νὰ ἀποκαλυφθοῦν καὶ ἄλλα.

Τὰ βιοτεχνικά ἔχνη τοῦ ἀνθρώπου, τὰ εὑρεθέντα εἰς τὸ

σηλαίον Ἀλεπότρυπα ἦσαν θραύσματα ἀγγείων καὶ ὑπολείματα, ἐπιτρέποντα νὰ συμπεράναμεν πῶς ἐφωτίζοντο οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐντὸς τῶν σηλαίων, Ἐπίσης ἀνευρέθη ἓν πέτρινον ἐργαλεῖον καὶ ἓν ὄστρακον εἴδους ἀχιβάδας (Πεκτοῦνκουλους Πιλόζους). Τὰ ἔχνη αὐτὰ εἶναι ἐλάχιστα, λόγῳ τοῦ ὅτι δέν ἐγένετο οὐδεμίαν ἀνασκαφή.

Τὰ θραύσματα τῶν ἀγγείων φέρουν κατοτέχνους ἀβαθεῖς ἐγχαράκτους γραμμὰς ἢ ἀναγλύφους διακοσμήσεις ἢ σχεδιασμένας ὁμοίως κατοτέχνους γραμμὰς. Τμήματα βάσεων τῶν ἀγγείων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουν δέν παρουσιάζουν σαφῆ γραμμὴν διαχωρισμοῦ τῆς βάσεως ἀπὸ τὰς πλευράς.

Τέλος πολλὰ τεμάχια ἀγγείων εἶναι τελείως κακαλυμμένα διὰ λιθματικῆς ὕλης. Ἐπίσης διὰ λιθματικῆς ὕλης εὑρέθη κακαλυμένον ἓν ὀλόκληρον κρανίον, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἀναπτύχθησαν σταλαμίται.

Αἱ ἀνάγλυφοι διακοσμήσεις περιλαμβάνουν εἴτε κομβιοειδῆ ἐξογκώματα εἴτε γραμμὰς ἀπλᾶς ἢ διασταυρουμένας εἴτε σειρὰς μικρῶν ἐξογκωμάτων.

Τινὰ ἀγγεῖα περιέχουν ἡμιεκαυμένην ῥητίνην. Ταῦτα ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν αἰθάλην, ἥπολα εἶναι ἀποτεθειμένη ἐν τῷ σηλαίῳ, χωρὶς οὐδέν ἕτερον ὄργανον φωτισμοῦ (λύχνος) νὰ εὑρεθῆ εἰς αὐτό, μᾶς δίδουν τὴν ἐντύπωσιν τοῦ διὰ καύσεως ῥητίνης φωτισμοῦ.

Ἐπίσης τεμάχιον πηλίνου ἀγγείου, τὸ ὁποῖον φέρει ὁπᾶς

διανοιγμένους δι' αίχμηρου έργαλείου δεικνύει σαφώς τήν χρῆ-
-σιν λίθου πρὸς διάτρησιν τοῦ δοχείου, διότι ἡ ὀπή δέν ἔ-
-χει ἴσην διάμετρον εἰς ὄλον τὸ πάχος τοῦ διατρηθέντος
τοιχώματος τοῦ ἀγγείου, ἀλλ' ἔχει μεγαλυτέραν εἰς τὸ σημεί-
-ον ἀπὸ τοῦ ὀποίου ἤρχισε ἡ διάτρησις καὶ μικροτέραν εἰς
τὸ ἀντίθετον, ὅπου ἐτελεῖωσε καὶ εἰς τὸ ὀποῖον ἐπὶ πλέον
τά χεῖλη τῆς ὀπῆς παρουσιάζουν ἀνωμαλείας.

Τὸ πέτρινον ἐργαλεῖον ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς κροιάλης, ἐλ-
-λειψοειδοῦς σχήματος διαμέτρων 10,5 ἐπὶ 7,5 ἐπὶ 4,5 ἐκμ.
ἡ ὀποῖα εἰς τὸ μέσον τῆς ἔχει ἕχνη κτυπημάτων, λόγῳ τῶν ὀ-
-ποίων ἔχει κοιλανθῆ ὀλίγον.

Τέλος ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἀνευρέθησαν λεβητοειδῆ κτε-
-σματα διαμέτρου 1 περ. μ. καὶ βάθους 0,8 μ. ἐντὸς τοῦ ἐδά-
-φους, τὰ ὀποῖα δέν περιέχουν οὐδέν ἕχνος, δυνάμενον νά
προδώσῃ τήν χρῆσιν των.

Ὅπως κατὰ τὰς πρώτας ἐρεῦνας εὐτῶ καὶ κατὰ τὰς τε-
-λευταίας δέν ἀνευρέθη οὐδέν ἕχνος σχεδίασματος οὔτε γρα-
-φῆς ἐντὸς τοῦ σπηλαίου.

Μόνον ἔξω τοῦ σπηλαίου εἰς ἀπέστασιν 100 περ. μ. ἀ-
-νευρέθη μία μικρὰ αἰχμη βέλους ἐκ πελεκυμένου πυρίτου,
ἡ ὀπία δυστυχῶς κατὰ τήν μεταφορὰν εἰς Ἀθήνας ἀπωλέσθη.

Ἀλλὰ δεδομένου ὅτι οἱ προϊστορικοὶ ἄνθρωποι ὡς ἐ-
-πὶ τὸ πλεῖστον ἐχρησιμοποιοῦν τὰ παρά τὰς εἰσόδους τμη-
-ματα τῶν σπηλαίων καὶ ἐπειδὴ τὸ παρά τήν εἴσοδον μέρος
τοῦ ἀνωτέρω σπηλαίου ἔχει προσχώσεις, ἐάν ἀνασκαφῆ τὸ
δάπεδον τῆς πρώτης, ὡς εἰσερχόμεθα εἰς τὸ σπήλαιον αἰ-
-θούσης ἀσφαλῶς θά εὔρεθοῦν πολὺ περισσότερα στοιχεῖα.

ΥΔΡΟΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑ

Τὸ σπήλαιον ἀρ 923 ὡς ἀνεγράφῃ ἤδη περιέχει λίμνας.
Ἐξ αὐτῶν μία εἶναι μεγάλη καὶ δύο ἄλλαι μικρότεραι
Ἐπὶ πλέον εἰς τὸ σπήλαιον ὑπάρχουν καὶ γαλαρίαι πλημ-
-μυρισμένα.

Ἡ μεγάλη λίμνη τοῦ σπηλαίου ἔχει ἐπιφάνειαν 840
περ. τ.μ. καὶ βάθος 4,8-8,4 μ. πράγμα, πού δίδει περιε-
-κτικότητά εἰς ὕδωρ 4700 περ. κ.μ.

Ἐκ τῶν ἄλλων μικροτέρων λιμνῶν αἰ δύο σημαντικώτε-
-ραι συνέχονται ὑπογεῶς καὶ ἔχουν σύνολο κῆν ἐπιφάνει-
-αν 75 περ. τ.μ. καὶ βάθος 3-5 μ., πράγμα, πού δίδει περι-
-εκτικότητά εἰς ὕδωρ 450 κ.μ.

Ἦτοι τὸ ὄλον ἐξαμενισμένον ὕδωρ τοῦ σπηλαίου, ἀν
δέν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς μικρὰς ὑδατοσυλλογὰς καὶ τὰς
πλημμυρισμένας γαλαρίας, φθάνει τὸ ποσὸν τῶν 5150 κ. μ.
περ.

T

Τό ὕδωρ τῶν λιμνῶν αὐτῶν ἐξετασθέν εὐρέθη ἔχον εἰς τὴν μεγάλην λίμνην σκληρότητα 24^ο γαλλικῶν βαθμῶν εἰς δέ τὰς δύο ἄλλας μικροτέρας λίμνας σκληρότητα 17^ο γαλλ. καὶ $pH = 5,8$ δυνάμενον νά θεωρηθῆ ὡς ἄριστον πόσιμον τοιοῦτον ὡς καὶ δι' ἄρδευσιν, δεδομένου ὅτι ἡ διεθνῶς παραδεδεγμένη σκληρότης ποσίμου ὕδατος φθάνει μέχρι 32 γαλλ., τοῦ δέ ὕδατος τῶν Ἀθηνῶν ἡ σκληρότης κυμαίνεται περὶ τοὺς 30 γαλλ.

Ἐκτός τοῦ ὕδατος τῶν λιμνῶν ὅμως ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆς Ἀλεπότρυπας εἶδομεν ὅτι ὑπάρχουν καὶ γαλαρῖαι πλημμυρισμέναι, αἱ ὅποια δέν εἶναι γνωστόν τί σχέσεις ἔχουν μέ τὰς λίμνας. Αἱ γαλαρῖαι αὐταὶ εἶναι δύο. Ἡ μὲν μία συνέχεται μέ τὴν μεγάλην λίμνην καὶ ἔχει διεύθυνσιν πρὸς ΒΑ, ἀλλά δέν παρουσιάζει οὐδεμίαν κίνησιν εἰς τό ὕδωρ τῆς ἢ δέ ἄλλη φαίνεται ἀπομεμονωμένη καὶ ἔχει διεύθυνσιν πρὸς ΝΝΔ, μὴ παρουσιάζουσα ἐπίσης οὐδεμίαν αἰσθητὴν κίνησιν εἰς τό ὕδωρ τῆς.

Τό ὕδωρ τῆς γαλαρῖας ἡ ὅποια συνδέεται μέ τὴν λίμνην εἰς ἀπόστασιν 30 περ. μ. ἀπὸ τῆς λίμνης, ἐξετασθέν παρουσιάζει σκληρότητα 42 γαλλ. καὶ $pH = 6$ ἐνῶ τῆς ἄλλης μόνον διὰ τῆς γεύσεως ἐξετασθέν εἶναι πόσιμον.

Ἡ στάθμη τῶν λιμνῶν εὐρίσκειται γενικῶς εἰς τὴν ὀρίζοντα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ὡς ἐξηκριβώθη διὰ μεταλλικοῦ βαρομέτρου. Ἡ στάθμη αὕτη ὅμως παρουσιάζει μεταβολὰς συμφώνως πρὸς τὰς παρατηρήσεις, τὰς ὅποιας ἔκαμε ὁ Στ. Κοιλιάκος ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι Αὐγούστου 1958.

Οὕτω ἀπὸ τὰ τέλη Μαΐου μέχρι 27 Ἰουλίου ἡ στάθμη ἀνῆλθε κατὰ 10 ἐκατοστά, ἐνῶ εἰς τὴν περιοχὴν δέν ἔβρεξε κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν. Ἀπὸ 27 Ἰουλίου μέχρι 23 Αὐγούστου κατήλθε κατὰ 5 ἐκατοστά.

ΒΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑ

Τό σπήλαιον ἀρ 923 δύναται νά χρησιμοποιηθῆ διττῶς: 1) ἀσφαλῶς μέ τὸν λιθωματικόν διάκοσμόν καὶ τὴν ἱστορικὴν σημασίαν του διὰ τουριστικὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ 2) πιθανῶς ἐκ τῶν ὑδάτων του δι' ἄρδευσιν καὶ ἄρδευσιν τῆς ἑρᾶς περιοχῆς του.

Διὰ τὸν πρῶτον σκοπὸν δεόν νά γίνῃ εἰδικὴ μελέτη καὶ ὑπολογισμὸς τῶν ἔργων ἀξιοποιήσεως του. Διὰ τὸν δευτέρου δέον νά ἐρευνηθοῦν 1) ἡ διακύμανσις τῆς στάθμης τῶν λιμνῶν ἐν σχέσει μέ τὴν παλλήρροϊαν τῆς θαλάσσης ἀπ' ἐνός καὶ τί τό ποσόν τῶν ἀτμοσφαιρικῶν κατακρημνισμάτων ἀπ' ἑτέρου. 2) ἡ σκληρότης τοῦ ὕδατος α) ἐντός τῆς γαλαρῖας τῆς συγκοινωνούσης μέ τὴν μεγάλην λίμνην εἰς μεγαλύτεραν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς μεγάλης λίμνης β) εἰς διά-

φορα σημεία της έπιφανείας και είς διάφορα βάθη τῆς μεγάλης λίμνης γ)είς διάφορα σημεία της απομεμονωμένης γαλαρίας 2) η παροχή τῶν υδάτων τοῦ σπηλαίου δι' ἀντήσεως με τὰ παρακολουθήσεως τῆς τυχόν μεταβολῆς τῆς σκληρότητός των και ἐν ἀνάγκη μέ ἀποκλεισμοῦ τοῦ ὕδατος τῆς πρὸς ΒΔ διευθυνομένης γαλαρίας ἦτοι τῆς ἀκολουθοῦσης τὴν διεύθυνσιν τῆς κλίσεως τῶν στρωμάτων τοῦ ἀσβεστολίθου.

Ἡ ἔρευνα διὰ τὸν δεύτερον σκοπὸν θά λύσῃ και πολλά σπηλαιολογικά ζητήματα θεωρητικῆς σημασίας, τὰ ὅποια ἀσφαλῶς θά χρειασθοῦν και είς ἄλλας ὑδρολογικὰς ἐφαρμογὰς.

Πᾶσα παρέκλισις τῆς ἐπὶ τῆς μύσει των ἀνωτέρων εἰς κῶν ἐργασιῶν χρησιμοπορήσις εἴτε τοῦ σπηλαίου αὐτοῦ καθ' ἑαυτὸ εἴτε πῶν καρσικῶν υδάτων του, ἐπειδὴ τό σπήλαιον εἶναι πλησίον τῆς θαλάσσης ἠμπορεῖ νά ἀποβῆ ὄχι μόνον ἐπιζημιὰ ἀλλά νά ὀδηγήσῃ και είς ἀνεπανόρθωτα ἀποτελέσματα.

RECHERCHES NOUVELLES DANS LA GROTTTE
ALEPOTRYPA NO 923

par J. Petrochilos

La grotte No 923 est découverte pendant le mois de Mai 1958, mais elle n'est pas bien connue.

Pendant de nouvelles recherches au mois d'Avout 1958 me Anna Petrochilos a exécutée le plan de la grotte et suivant ce plan on a connu son extension et sa morphologie.

Ainsi la grotte a une superficie 5920 m.c. et sa longueur à vol d'oiseau est 270 m., tandis que la longueur totale de ses salles et corridors est de 455 m.

On distingue trois parties dans la grotte: la première comprend les galeries d'entrée, qui sont alluvionées; la seconde, qui comprend une grande salle et plusieurs lacs; et la troisième, qui comprend de galeries intérieures décorées de concrétions riches.

ANTHROPOSPLEOLOGIE

On a communiqué dans le Bull. de la S.S.G. T. IV f. 5/6 qu'on a trouvé dans la grotte No 923 de restes humains néolithiques; ce sont de restes d'ossements et de l'industrie humains.

Quelques cranes de ces restes n'ont qu'un front très fuyant. Mr le Pr. M. Assari de l'Inst. d'Anthropologie de l'Univ. de Florence à ce sujet nous a renseigné ce qu'on voit à la page 106 - 107

Les restes de l'industrie de l'homme, que ceci sont

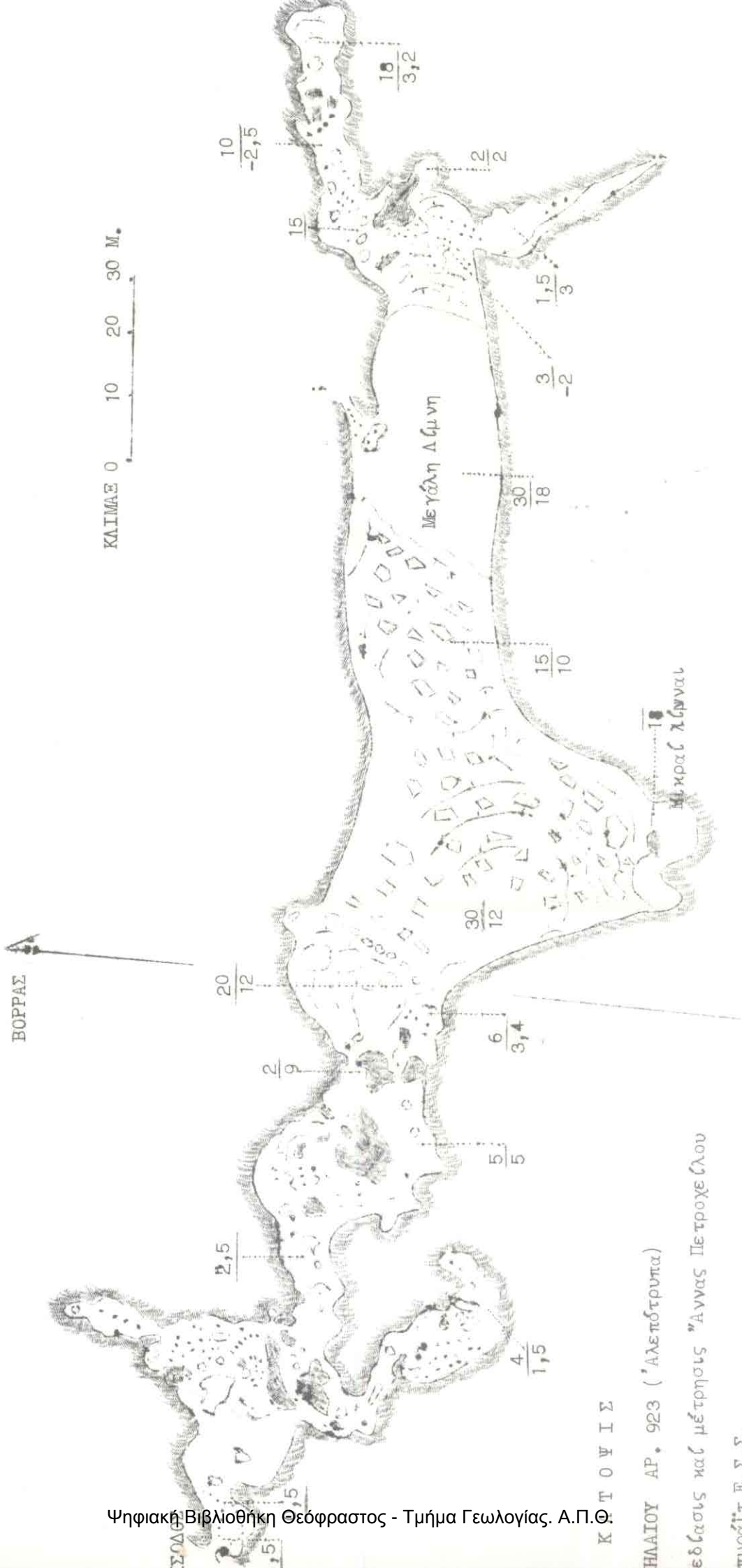
des fragments de vases décorés primitivement et un outil qui est constitué d'un cailloux roulé qu'à son milieu a une fossette.

Enfin dans la grotte on a trouvé des excavations cylindriques d'une diamètre 1 m. environ et profondeur de 0,8 m. bâtis de pierres d'une utilisation inconnue.

HYDROSPÉLEOLOGIE

La superficie totale des lacs les plus importantes de la grotte No 923 est de 915 m c. Ces lacs ont une profondeur entre 3 et 9 m. et contiennent 5150 m.cub. de l'eau potable (dureté 17 - 24 deg.Franc.)

C'est bien possible après de recherches appropriées, que l'eau des lacs de la grotte soit appliquée à l'approvisionnement d'eau des habitants et à l'irrigation de la région si sec de Mani.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος - Τμήμα Γεωλογίας, Α.Π.Θ.

Κ Τ Ο Ψ Ι Σ

ΗΛΙΑΙΟΥ ΑΡ. 923 ('Αλεπότρυπα)

εδράσεις καί μέτρησις "Άννας Πετροχεύλου

πυράϊτ Ε.Σ.Σ.